

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.
Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28 franci.

SOCIETATE
PETRU S. A. JOURNAL

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 81.

Joi, 9 21 Octobre

1880.

Brasiovu 8/20 Octobre.

Nou'a fasa in care a intratu cestiunea orientala ar'eta, ca conformitatea de vederi intre puterile europene in ceea ce priveste imperiulu otomanu nu e tocmai asia de bine stabilita precum s'a presupu pen'aci. Astadi putemu dice, ca in locu de un concertu esista doue concerte europene. Unulu smarchianu si altulu gladstonianu.

Celu dintaiu se compune din Germai'a, Austro-ungari'a si . . . Françi'a. Port'a otomana a c'atu numai influintiei acestuia. Alu doilea 'lu for'ez'a Angli'a, Rusi'a si Itali'a. Acest'a a voitu a constringa chiaru cu forci'a pe Turci'a ca-se vadeze in cestiunea orasiului Dulcigno.

Totulu ce p'ote surprinde in ac'est'a grupare noua este de siguru de a ved'e pe Françi'a alaturi de Germani'a. De'ca vomu tien'e inse contu de ideile principelui de Bismarck in privinti'a cestiunei orientului si in specialu in ceea ce priveste faimozulu tractatu dela Berlin si de ideile, ce le au in ac'est'asi cestiune omenii, cari conduc astadi destinele Françiiei, apoi mergerea impreuna a acestoru doue state trebue s'o admitemu ca naturale pena la unu unactu ore care. Nu se p'ote nega, ca esista desi in stare latentă pen'acum o mare ura intre cele doue mari natiuni. In fapta principele de Bismarck crede, ca tractatulu dela Berlinu trebue se a essecutatu de orece elu este acum unu dreptu europenu. A calca acestu tractatu are totu at'atu pe pucinu dreptu oricare din puterile semnatare ca Turci'a. De aci urmeza, ca d-lu de Bismarck se parte de a considera acestu tractatu numai ca o sapa, pentru a-i da apoi Turciiei lovitura de gratia, in casu candu ar' refusa indeplinirea obligatiuniloru, ce i sunt impuse prin elu. Spre acestu scopu principele de feru, dupa cum ne spune unu organu oficiosu alu seu „National-Zeitung“, nu va face nici candu cuiva vre unu mandatu de esecutiune. Din contra este mai dispusu a protesta in casulu, candu Angli'a si Rusi'a s'ar' afla indemnate se intrebuintieze contra Turciiei niscari-va mesuri de siluire, ce ar' fi ecuivalente cu o declaratiune de resbelu. Totu cam acestea sunt si ideile omeniloru de statu francesi ce se afla astadi la carma. Adererulu este, ca nici Germani'a nici Françi'a n'au vreunu interesu deosebitu in aceea, ca lucrurile se a zorite in Oeientu si se dea astfelu ocaziune Angliei si Rusiei ca-se intervina in modu activu. Françi'a astadi n'are o politica orientala propria. Ast-feliu dicu autorisatele ei organe celu pucinu. Nu se p'ote nega inse, ca trebue se simtia o mare durere vedindu, ca situatiunea ei interna de recu-lagere o silesce se-se mentiena inca in o reserva respectanta, lasandu se efectueze desvoltarea cestiunei orientale ore cum fara de ea. Cea mare trebuintia aci este astadi pacea. Ea pentru populu francesu prim'ez'a ori-ce succese si lauri ar' put'e se secere prin o politica activa in afara. Opiniunea publica pretinde cu insistenta, ca guvernulu se nu intreprinda nici unu, demersu care ar' put'e de departe macaru da nascere suspitiunei, ca Françi'a n'aru voi pacea cu sinceritate. Dlu Gambetta s'a incercata intr'unu rindu se puna capetu acestei reserve n'a reusitu inse in incercarea sa. Lucrurile standu astfelu se p'ote afirma, ca mergerea mana in mana a Françiiei si a Germaniei in cestiunea orientala va av'e de resultatu, ca ea nu va intra in anulu acest'a in o noua fasa periculosa. Se intielege de sine, ca aci facemu abstractiune de evenimentele, cari se potu ivi in siuila islamului chiaru.

Mergerea mana in mana in cestiunea Orientului a Angliei si Rusiei erasi trebue se se para forte ciudata ca se nu dicemu cu totulu bizara. In fondu aceste doue puteri urmarescu aceleasi scopuri desi ta intentiuni deosebite. Precandu d-lu Gladstone

voesce se faca liquidatiunea Turciiei in profitulu diverselor nationalitati din imperiu, fara se conserve pentru sine nimica, d-lu Gorciacovu inca voesce ce e dreptu se desrob'esca nationalitatile crestine de sub Turci'a, inse pentru a le pune pe urma sub jugulu panslavismului adevca a-lu Rusiei. Este greu a spune in care casu ar' fi mai profitate nenorocitele nationalitati, despre a caroru sorte se decide, fara ca se le mai intrebe cineva, de'ca sunt multiamite cu fericirile, ce li-se ocro'ez'a. Actual'a prietenia intre Angli'a si Rusi'a tien'e-va ore multu timpu?

Cronic'a evenimentelor politice.

Lupt'a intre partidulu centralistu germanu si partidulu nationalitatoru in Austri'a amenintia a deveni mai vehementa ca ori candu. In adeveru nemtii simtu, ca de'ca nu le va succede a pune catu mai curendu man'a pe frenele guvernului, infuinti'a loru asup'ra imperiului va remane nimicita pentru multu timpu. Pentru aceea in timpulu din urma s'au tienutu numero'se conciliabile intre siefii diverseloru fractiuni, cari compunu opozitiunea nemti'esca in parlamentulu diu Viena, in scopulu de a stabili punctele principali ale unei programe pe bas'a careia se-se conv'oce apoi o adunare generale a intregului partidulu, in care se se hotar'esca in modu definitivu atitudinea, ce este a-se lua fa'cia de ministeriulu contelui Taaffe pentru viitoriu. Jurnalele devotate intereselor acestui partidulu accentu'ez'a unanimu trebuintia unei procederi unite pentru a castiga victori'a in duelulu politicu, ce se va incinge in modu inevitabilu intre diversele partide din parlamentu catu de curendu. Uniunea este cu at'atu mai necesaria, cu catu tote actele politice de pena aci ale contelui Taaffe au pusu pe deplinu in evidenti'a nisuintiele sale de a trece cu totulu in castrele federalistiloru si a face astfelu posibilu venirea acestora la putere intr'unu apropiatu viitoriu. Nemtii ar'eta in procsim'a loru reusita o incredere cu at'ata mai mare, cu catu chiaru amicii politici de eri ai d-lui Taaffe se pregatescu a-i crea astadi difficultati, pe cari numai cu greu le va pot'e invinge.

Este justu se recuno'scemu, ca d-lu Taaffe cu sistem'a s'a de guvernare de pena aci n'a reusitu a multiami pen'acumu pe niminea. Ca o dov'eda despre ac'esta nereusita ne p'ote servi — credemu — unu articulu aperutu de curendu in „Pocroc“ organulu d-lui Dr. Rieger supt titulu: „S f a r s i t u l u c a b i n e t u l u i T a a f f e“, care a facutu o mare sensatiune in tote cercurile politice din Viena si care constitu'e unu adevratu recuisitoriu contra contelui Taaffe. Ac'estu articulu a produsu o impresiune cu at'atu mai mare cu catu a aperutu tocmai in diu'a, in care a sositu in Viena Dr. Rieger, omulu de incredere alu cehiloru, pentru a pertracta nesce importante cestiuni politice cu contele Hohenvart si cu contele Taaffe. Se vorbesce, ca Dr. Rieger a venitu la Viena pentru a constringe pe d-lu Taaffe se faca concessiuni decisive cehiloru in cestiunea universitatii din Prag'a precum si in alte cestiuni tienute pen'aci in suspensio. Se pretinde, ca Dr. Rieger, va cere totdeodata dela contele Taaffe, ca se i'e o atitudine mai energica fa'cia de partidulu liberalu-germanu, care in timpulu din urma a inceputu se desvolte o fortia agitatorica cu totulu neasteptata.

Mentionatulu articulu din „Pocroc“ suna in principalele sale passagie: „Ministeriulu Taaffe ce e dreptu astadi n'a demissionatu inca inse se pare, ca nu este de parte momentulu, in care va fi constrinsu se'si incheie activitatea. In momentulu, candu a venitu la putere, l'au salutatu cu satisfactiune tote nationalitatile si tote partidele,

care voiau seriosu se puna odata capetu confusiunei, ce esista in imperiu. Lumea crede, ca elu possede tote aptitudinile pentru a-si implini missiunea; Se crede, ca contele Taaffe possede destula fortia si energia, ca-se duca in deplinire totu ceea ce luase asuprasi. Putemu se avemu despre ministeriu opiniunea cea mai buna, siguru este at'at'a, ca-i lipsesce fortia de a 'si ajunge scopulu, ce si l'a propusu, 'i lipsesce energi'a, fara de care, chiaru pe langa cea mai mare buna vointia, este redusu la neputintia . . . Guvernulu intempina ori ce demonstratiune indreptata contra lui cu cea mai surprindetore passivitate; elu lasa campu cu totulu liberu tuturor factoriloru opozitionali si nici nu face nimicu pentru a-le derangia cercurile si a-i face nesticatosi. Guvernulu se mantiene passivu nunumai fa'cia de inamicii — ci chiaru si fa'cia de amicii sei. Nu cauta a-i atrage la sine pre acestia nici intr'unu chipu, ba ce e mai multu nici nu i-a nici o mesura pentru a implini promisiunile, ce li le facuse, candu intr'a in functiune. In zadaru cautamu noi ca se se de o satisfactiune drepturiloru nostre nationali, in zadaru asteptamu, ca se inceteze referintiele, cari ne asupriau suptu guvernele liberale-germane; in zadaru asteptamu vre-unu actu alu guvernului, care se ne dea in parte celu pucinu satisfactiune. Din partea guvernului nu se face nimica — si urmarea acestei stari a lucrului este, ca simpatiile poporului se departeza totu mai tare de guvernulu si ca din sinulu poporului s'au siradica tu voci, cari prov'oca pe deputati se-'si schimbe atitudinea fa'cia de guvernulu. Nu vorbimu astadi de avantajele seu de desavantagiile, ce ar' reesi pentru noi din caderea ministeriului Taaffe. Voimu numai se atragemu atentiunea guvernului asup'ra impregiurarii, ca prin tienuta s'a de fa'cia ca de rea i devine inevitabile.

Elu 'si trage singuru terenulu de supt picio're; cu rezerv'a si cu inactiunea sa — fa'cia de amici si inimici — 'si sapa singuru mormentulu. De'ca guvernulu nu va cauta se-'si mar'esca curendu fortia sa, atunci va trebui se pera din caus'a insuficientei sale vitalitati, fara ca se fi indeplinitu nici unulu din marele lucruri ce-'si propusese si fara ca se lase nici cele mai neinsemnate urme in istori'a imperiului.

Noi trebue se ne pregatimu deja de acum pentru ac'esta eventualitate, deorece ea ni-se pare aprope inevitabile si credemu, ca noi ne putemu pregati la ac'est'a in profitulu nostru. Maioritatea in Reichsrath este pe partea autonomistiloru. Cum ca solidaritatea autonomistiloru se va mantien'e timpu indelungatu nu-o garant'ez'a nunumai tienut'a cea intiel'ep'ta si plina de tactu a tuturor fractiuniloru lor, ci ne-o garant'ez'a si folosulu lor comunu si zelulu si furi'a, cu care opozitiunea declar'a tuturor nationalitatoru negermane resbelu pena la cutitu. Maioritatea autonomista n'are dec'atu se remana asia de solida precum este si guvernulu, care va urma dupa ministeriulu Taaffe, va trebui se fia lutatu din rindurile autonomistiloru.

Noi nu trebue deci se ne tememu de caderea cabinetului Taaffe, de vreme ce elu n'a facutu nimica, pentru ca se-'si asigurre simpatiile nostre. Pe cata vreme contele Taaffe nu va esi din rezerv'a s'a, partidulu autonomistu trebue se caute, ca se se formeze unu guvernulu, care se duca in deplinire program'a originale a d-lui Taaffe. Se voru gasi inca omeni cu destula energia, se va gasi unu guvernulu, care dupa vorbese lase se urmeze greutatea faptelor . . . . .

Agitatieunea pentru maghiarisarea comericiului inscenata de cativa renegati in „clubulu scriitoriloru si alu artistiloru“ pare a lua dimensiuni neliniscitoare in press'a maghiara. Colonele jurnaleloru uuguresci, inependu dela cele mai guvernamentale pēna la cele mai opositionale, sunt pline cu articuli, cari pledēza intr'o usna pentru realizarea fantasariloru susnumitului clubu. Pe cunosctoriulu referintielore sociali si politice, ce domnescu astadi in Ungaria, asemenea absurde aparintie, nu-lu surprandu de locu, deorece elu scie, cā acei cari au transpusu agitatieunea acēst'a in pressa sunt totu aceia cari au insenat'o in famosulu clubu trebuie inse se ne surprinda, cā; chiaru jurnalele, cari pēna'aci treceau de seriose inca incepura se dea succursulu loru fanaticei agitatieuni. Astfelu chiaru seriosulu si doctrinariulu „P e s t i N a p l o“ in Nr. 267 se ocupa in articolulu seu de fondu cu modalitatea, cum s'ar putē realiza mai usioru si mai siguru acēst'a maghiarisare. Pentru edificarea cetitoriloru nostri estragemu urmatōrele din acestu articulu :

„Este ore possibile maghiarisarea comericiului ? Da, este possibile. Déca statulu si societatea 'si voru da man'a, lucrulu va merge usioru, deorece class'a comercianta si cu deosebire generatiunea mai tinera are aplicare, vointia si aptitudine pentru acēst'a. Cine sustiene germanismulu comericiului ? Obiceiulu singuru, nimica altu ceva. Deorece totu este germanu pretutindinea : contabilitatea, corespondenti'a, politiele si hartiile de comerci, numai pucinu burs'a, chiaru si literatura comerciale este in mare parte germana, comerciantii se tienu de usanti'a generale, cu tōte ca in internulu loru ei simtu uuguresce si multi dintre ei vorbescu uuguresce in familiile loru. Multe mii de comerciantii sunt maghiari si in afacerile loru comerciali se desbraca de nationalitatea loru chiaru in capital'a propriei loru patrie. Nu este ast'a lucru absurdu ? Si ce ar' putē aci ajuta ?

Ar' fi de ajunsu sē se stabilēscā o formula fermecatōre, cā comericiulu se devina maghiaru si elu ar deveni maghiaru fara greutate. Déca comerciantii maghiari s'ar decide, cā se si pōrte pe viitoriu comericiulu numai maghiarēscu, drumulu reformei ar' fi aplanatu. Déca cumpertorulu maghiari s'ar decide se nu cumpere nimic'a dintr'unu stabilimentu de comerci germanu incurendu ar' deveni maghiaru orice comerci. Alte nationalitati inca purcedu astfelu. Ce impedece pe maghiari de a urma aceeași praesa, cā cechii in Praga, cari targuescu numai in pravalii cehice si in modulu acēst'a s'a facutu in cateva decenii prelanga cea mai mare asuprire stapani pe orasiu. Se facemu si noi asia.

Esista mai multe drumuri pentru a maghiarisa comericiulu, care promitu unu succesu repete. Aceste drumuri sunt : Guvernulu pōte face mai multu si datori'a lui ar fi s'o faca, déca ar' esistu spiritulu maghiaru si bunā vointia in ministeriile de finantie, de comerci, de comunicatiuni si de justitia.

Guvernulu are afaceri nemarginitu de multe : ar' trebui se nu primēscā nici o oferta, se nu acuite nici o socotēla, se nu incheie nici o afacere decātu in limb'a maghiara ; ar' trebui in fine se respinga orice documente nemaghiare. In chipulu acēst'a purcede si capital'a, pentru ce n'ar putē lucra totu astfelu si statulu maghiaru ? Ori care altu statu lucrēza in modulu acēst'a, pentru cā niminea nu pōte lua in nume de reu, statulu se-si aiba limb'a s'a propria in afaceri si cā acēst'a se fia cea maghiara. Statulu are de a face cu fōrte multi comersanti si ar' face fōrte bine, déca in legaturile sale comerciali ar' introduce limb'a maghiara. Burs'a sta sub ministrulu de comerci ; ar' trebui se dē ordinu, cā limb'a oficiōsa se fia cea maghiara. Camerele de comerci si de industria stau de asemenea sub ministrulu de comerci, ar' trebui se-le admoneze cā se faca pe comerciantii se-si pōrte pe viitoriu cartile si corespondenti'a in limb'a maghiara.

Ministrulu de justitia se dispuna, cā tōte estrasurile din cartile comerciali sē se dea la tribunale in originalu maghiaru sēu in traductiune maghiara autentificata, deorece limb'a tribunaleloru este cea maghiara. Vomu vedē, cā acēst'a va avē efeciū. Ministrulu comunicatiuniloru se ingrijēscā, cā la transportulu de marfuri pe caile ferate, tōte cele se-se pōrte in limb'a maghiara. De asemenea functionarii vamali ar trebui se intrebuintieze faciā de partide numai limb'a maghiara.

In fine doctrinariulu jurnalulu incheie : „Déca vomu voi, noi incativa ani comericiulu internu va

fi maghiaru. Déca nu vomu voi, nici nu meritamu, cā se devina astfelu. Vorbele nu folosēscu nimica se ne punemu pe lucru !“ Siovinistii fanatici intrati pe acēst'a periculōsa panta, credemu a nu hasarda nimicu afirmandu, cā ei risca fōrte de a da preste capu !

Situatiunea Orientulu n'a facutu pen'acum nici unu pasu inainte, pre langa tōte asigurările date de Maiestatea S'a turcēscā mariloru puteri, cā va preda Muntenegrulu Dulcigno. In adeveru acestu orasiu, care a causatu atāt'a spargere de capu mariloru nostri diplomati se afla inca totu in manele turciloru sēu mai bine disu ale ligēi albanese. Ultimele sciri telegrafice ne spunu, ce e dreptu, cā afacerea predarei trebuie considerata cā ispravita. Dupacē s'a confirmatu in fine hotarirea Sultanulu de a preda Dulcigno, se incepura intre marile puteri precum se anuntia din London pertractari asupr'a cestiunei, déca conventiunea de preda a Dulcignei e de a-se incheiē directu intre Turci'a si Muntenegru sēu prin intevenirea puteriloru europene. Se dice, cā majoritatea acestora s'ar fi pronuniatu pentru incheierea directa. Sultanulu pentru a-si areta bun'a s'a vointia de a deslegā odata in modu definitivu acēst'a spinōsa cestiune ar' fi tramisu pe colonelulu Bedri Bey la Rjeca, ca sēse intielēga cu tramisulu principelui Nichita in privinti'a modalitatiloru de preda. Muntenegru inse pare a nu avē o incredere tocmai excesiva in sinceritatea Turciei, deorace temendu-se de a nu fi adusu in o nōua cursa a ceruta dela guvernulu turcescu garantii, despre mantinerea pacinica a Albaniloru la preda. Turci'a cu greu va fi pututu promite aceste garantii, de vreme ce influinti'a ei asupr'a valorosulu poporu albanesu nu este asia de mare, cā se-i pōta face, sē-se lasa a fi mutilati intr'unu modu atātu de injustu. Va mai trece deci multu timpu pēna ce se intre Muntenegrulu in deplin'a posesiune a Dulcignei.

Altetiele Loru Regale Domnulu si Dōmn'a Romaniloru au sositu Joui la 7 ore si 10 minute, prin unu trenu specialu la gar'a Cotroceni, care ēra fōrte frumosu impodobita si iluminata. Sosirea trenulu domnescu a fostu salutata, dupa cum ne spune „P r e s s a“, cu unu mare entusiasmu de o multime formidabila, care se gramadise pe peronul garei ; uralele s'au prelungitu de mii de ori repetate, pēna in momentul, candu A.A. L.L. R.R. au parasitu vagonulu salonu pentru a descinde pe peronu, unde Ele au primitu felicitările respectuōse ale tuturor inaltiloru demnitari ai Statulu si a unui mare numeru de dame, cari tōte au oferitu Prea gratiōsei nōstre Suverane buchete superbe.

Santi'a S'a Mitropolitulu Primatu, toti ministrii, Episcopulu catolicu, Presiedintele Senatulu, guvernorulu Bancei, mai multi generali, presiedintii curtilorulu si ai tribunaleloru erau in anteiele ronduri, apoi in urma se imbuldiea multimea de notabilitati politice si oficiale, vre o suta de oficeri superiori si poporulu fōrte numerosu, care nepotendu-se apropia de Altetiele Loru Regale agita in aeru batiste si pelarii si striga ur'a.

Domnulu si Dōmn'a pareau viu miscati de acēst'a primire entusiasta, careia A. L. i-au radica tu orice aspectu oficialu si ceremonialu, prodigandu stringeri de mana tutoloru acelora, cari erau in apropiare si cerēndu fia caruia noutati cu o mare buna vointia. Domnulu, in mai multe rēnduri despicā sirurile multimei spre a intinde man'a persōnelorulu prea departe de trecerea S'a. Receptiunea in salonulu garei a tēnutu celu pucinu douedeci de minute.

Calatori'a A. L. R. dela Verciorova la Bucuresci n'a fostu de cātu o lunga serie de ovatiuni : in cele mai mici gari populatiunile rurale se adunaserā cā se aclame pe Augustii calatori in trecerea loru.

Trenulu domnescu nu s'a opritu de cātu la statiunile principali ale liniei ; acolo Domnulu Carolu descindea si primiea omagieile ce I se adresau, pretutindeni numerose si entusiaste ; Domn'a primiea din vagonulu sēu salonu felicitările privilegiatiloru, cari se puteau apropia, si de departe ovatiunile multimei, careia Ea respundea prin nnu continuu surisu.

D. I. Bratianu, presiedintele consiliulu, d. Teriachiu, ministrulu de interne si d. Colonelu Falcoianu se dusesera sē primēscā pe A. L. R. la gar'a-fruntaria a Romaniei.

Scirea, cā principele Carolu va merge se viziteze pe principele Alessandru alu Bulgariei a adusu ērasi pe tapetu multu ventilat'a cestiune a „c o n f e d e r a t i u n e i b a l c a n i c e.“ Dia Sofi'a se scrie „Cor. Pol.“ urmatōrele : „Scirea despre

o apropiata intalnire a principelui Alessandru a principele Carolu alu Romaniei numai trebuie considerata cā o fama vaga, ci cā o scire, care castig din ce in ce totu mai multa consistentia. Se dice cā intre Sofi'a si Bucuresci a avutu locu o via corespondentia, despre eare numai pucini au o cunoștintia mai de aprōpe, la care a datu in sa recundu cerea din ambe partile, cā relatiunile acute, ce au domnitu pena aci intre ambele tieri au fostu produse numai prin neintielegeri si cā, déca faciā de situatiunea politica a Europei ele totu ar' mai continuā, n'ar' potē decātu se fia vatematōrie pentru interesele bine intielese ale ambeloru principate de pe malulu dreptu si stingu alu Dunarei. Este bine cā sē se iē in deapropē consideratiune impregurarea, cā ōmenii politici de aci umbla tare, se castig amiciti'a celoru din Belgradu si din Bucuresci, cā tōte, ca pe de alta parte 'si dau tōta ostentēla a faca pe lumea din afara a nu vedē in aceste visite de cātu nesce simple demersuri de curtuasias. In trevederea celoru doi domnitori va avē locu ducum ne spuce „Pressa“. Mercuri in 20 Oct. sta in Rusciucu.

Armat'a Nōstra.

Anulu acēst'a in tōte statele Europei instrutiunea militara a atrasu o deosebita ingrigire guvernorulu ; ori unde indreptamu atenti'a nōstra vedemu concentrari de instructiune militara, sensulu celu mai largu alu aventurulu ; din Urpēna pe malurile Atlantice si Mediteranei elementele de apărare ale tieriloru se exerceaza la mare vrelle militare si toti se silescu a dobēndi practica artei de a conduce masele in lupta si a se lupta dupa cerintiele moderne.

Acēsta atentiune generala, ce se da concentratorulu de instructiune, ne dovedesce insuficientia teoriiloru, si ne arata, cā adeverat'a scōla practica a resbelulu sunt manevrele mari si concentrari de instructie ; artea de a conduce trupele se invatā numai atunci, candu ai trup'a 'n mana, si experienti'a a doveditu, ca chiaru marirea efectivelor face adesea, sē se simta o deosebire marcanta in greutatea de a le dirige, cu atātu mai multu inse simtu acele greutati pentru acei oficeri, fia cā de instruiti, cari n'au avutu ocazia a se afla in capulu trupelor pentru a exercea unu comandamentu activu, si a se obicinui cu elu.

Concentrarile mari sunt pentru armate nu numai o scōla practica a resbelulu, dēr' si unu modu fecundu de noue esperentie, ce ea face, pentru a'si perfectiona materialulu, a'si regula diferitelor servitiuri, care in aplicarea practica au doveditu a reclama ameliorari, precum si a introduce schimbările dictate de experientia in miscarile tactice, ce joaca unu rolu atātu de importantu in operatiile de resbelu.

Puterea armatelor in epoc'a, in care traim se coteaza mai multu dupa numerulu soldatiloru ce punemu in ronduri ; acēst'a stare de lucrari silesce a fi toleranti asupra calitatii si a cātu echivalentu in cantitate, inse acestu echivalentu, de o natura fōrte problematica, nu-lu putemu admitti decātu pēna la o limite rationata, déca nu vomu se desorganisamu puterea de actiune. Limitea, ce se impune, este posibilitatea, de a instrui in atātu, cā ele se pōta servi cā unelore de resbelu a le incadra ast-felu, incatu se ne asigure miscarca loru, dupa problemele, ce avemu de deslegatu pentru a ajunge la acestu scopu, nu avemu altu resurse, de cātu instructi'a timpului de pace, pe campulu de manevre, care singura asigura armatelor concessiunea, ce le da tai'a de a resiste nevoiloru ce ele intimpia in campania.

Armat'a nōstra in anulu acesta nu a ramas inapoiea statelor acelorā, ce se ingrigescu multu pentru instructi'a militara, ea s'a folosit in modulu celu mai largu putintiosu de sacrificii ce tier'a face pentru instructi'a ei.

Cea mai mare parte a contingentelor anilor 1877—78—79 ale armatei teritoriale remanend neinstruita, s'au catatu a se ameliora prin concentrari, dandu pentru acēst'a, regimenteloru dorobanti unu efectivu permanentu de instructia, ear' calarasi s'au dispusu a se chiama in 4 serii cā 20 ōmeni de escadronu pentru 40 zile la instructia cā prin acestu midiolocu se pōta beneficia de a tōte contingentele citate.

Intregulu contingentu de recruiti alu anulu carentu din regimentele de dorobanti si calarasi s'au chiamatu la instructia pentru 2 luni pe la statele majorele regimentelor inainte de a se trece la schimburile ordinare. ast-felu cā instructi'a pō

maria a acestui contingentu putem dice, că este asigurata, si de adi înainte nu vomu mai avé in armat'a teritoriala ómeni inscrisi in contróle si chiamati chiaru la servitiu, fara se scia macaru a luá arm'a in mana.

Mai elocuentu decâtu aceste rinduri voru vorbi cifrele positive, ce s'au castigatu in anulu acest'a cu instructi'a contingenteloru :

Trecuti prin efectivulu de instructia à 18 ómeni de regimentu dorobanti	9720
Ómeni pe serii de 40 dile concentrati in calarasi, câte 20 de escadronu	3520
Recrutii anului 1880 ai regimenteloru dorob. concentrati pentru instructia	11452
Recrutii anului 1880, concentrati la instructia in calarasi	2377
Totalu	27069

Din lun'a Mai pëna la inceputulu lui Noembrie administrati'a de resbelu a supusu instructii militare 27069 soldati. Valórea acestui resultatu se recomanda priu elu insusi.

La acésta cifra de 27069 soldati se adauge si prisosulu contingentulu permanentu din anulu curentu de 3651 recruti, cari au fostu chiamati asta prima-vëra pentru 3 luni la instructia pe la corpurile, unde erau inscrisi si acestia in urma s'au trecut in dorobanti pentru a nu crea o categoria de ómeni, ce ingreua fara folosu administrati'a de resbelu, pe cându in dorobanti ii ajuta efectivele si sunt intr'unu modu permanentu sub privighierea autoritatii militare.

Adaugundu la totalulu aratatu si cifr'a acestei categorii de recruti ce s'au instruitu, vedemu că in anulu acést'a 30720 ómeni au primitu o instructia militara suficiente, din care 17480 sunt recruti armatei teritoriale, ear' restulu din contingentele 1878 si 1879, reماسi neinstructi, in dorobanti si calarasi.

Déca instructi'a primaria (a recrutiloru) a dobanditu in anulu curentu aceste rezultate, nu mai puçinu s'a ingrijitu si de instructi'a siefiloru superiori si a oficeriloru subalterni prin formarea a doue tabere de instructia, una in reionulu divisii a II-a la Tiganesci sub comand'a d-lui generalu Radovici, compusa din 12 batalióne infanteria, 8 escadróne cavaleria si 10 baterii de artileria pe timpu de 3 luni de dile, ear' alta in reionulu divisii a IV-a la Romanu sub comand'a d-lui generalu Racovitia, compusa din 10 batalióne infanteria, 4 escadróne cavaleria si 6 baterii, pe tempu de 15 dile.

Trupele din tabar'a Tiganesci au avutu timpulu suficiente a trece printr'o instructia complecta a tuturor reglementeloru tactice, ear' sieffi au avutu ocaziune a se deprinde cu aplicarea reguleloru de lupta si cu manevrele armeloru combinate; ear' cele concentrate la Romanu, dupa ce au facutu mai antaiu instructi'a primaria pe la statu-maiorele regimenteloru, s'a concentratu in tabara pentru a si complecta instructi'a reglementeloru tactice, dandu ocaziunea oficeriloru armatei teritoriale a se obicinui in practica cu ele."

Totalulu trupeloru permanente ce au luat parte la instructia in tabara sunt; 4 regim. infanteria, 2 batalióne venatori, 1 regim. artileria, putem constata dér', că mai multu de jumetate din trupele permanente s'au folositu in tabere de unu timpu prea suficiente de instructia data armatei in anulu curentu. Ast-felu dér' putem spera, ca contingentele armatei permanente voru fi complectu instruite, ear' oficerii s'au folositu de instructi'a practica a reglementeloru, care adeseori remane negligeata din caus'a improvaratorulu servitiu de garnisóna.

In numerulu 1-iu alu „Ostasiulu“ s'a vorbitu de infintiarea batalionulu de tiru, ce se concentrase pe platoulu dela Cotroceni, compusu din oficeri si grade chiamate dela tóte corpurile de infanteria si cavaleria pentru a forma instructori de tiru necesari corpuriloru cu ocaziunea preschimbarei armamentulu armatei. — Acestu batalionu sub conducerea locot.-colonelulu Dimitrescu Maicanu, in ce privesce dirigerea instructii tirului si a locot.-colonelulu Ulescu, in ce privesce administrati'a si instructi'a reglementeloru tactice, au datu rezultatele cele mai satisfacatoare, formandu atátu oficeri, câtu si grade inferióre, instructori de tiru, cari voru fi corpuriloru de mare folosu; noi amu dorí a vedé acestu batalionu formatu si in anulu viitoriu, căci credemu, că este celu mai bunu miolocu a augur' prin elu instructi'a tirului in armata.

Chiaru cu acestu numeru alu jurnalulu incepemu publicarea conferintieloru tiente la acelu batalionu de capitani de artileria Gramaticescu si Peticari asupra instructii tirului, că se inlesnimu oficeriloru studiulu acestei materii, dandule textulu predatu.

Pentru a asigura acésta instructia in corpurile de trupa, ar' fi bine, că teoriile predate la tiru se respandéca cu câtu s'ar' puté mai multu prin dese conferintie tiente oficeriloru si trupe de instructori batalionulu de tiru, care adi se afla pe la corpurle loru.

Déca instructi'a armatei va fi condusa vre-o cãtiva ani cu vigoarea cu care a fostu in anulu curentu, amu puté in adevëru spera, că soldatulu romanu va fi in ori-ce impregiurare la inaltimea misiunii lui. („Ostasiulu“)

Cercetari Istorice.

Raportulu D-lui Nic. Densusianu cãtra Academi'a romana despre misiunea s'a istorica in Ungari'a si Transvani'a. (Urmare.)

V.

Din cartile vechi tiparite, inse necunoscute pena astadi amu descoperitu in bibliotec'a colegiulu reformatu din Tërgulu-Muresiulu unu catechismu romanescu, tiparitu cu litere latine in Alba Iulia la a. 1648 de preotulu Stefanu Fogarasi. Catechismulu are trei titule: ungrescu, romanescu, si latinu, din care celu romanescu este in cuprinderea urmatoria :

„Catechismus Atsaja ei Atsaja Summa szau Meduha a uluitej si a Kredinciej Christinaszkae Kuprinsze en Entreberj si Reszpunsuzurj szkartae, si ku adeveratuty den szriptura szventae enterite. 4,48 pagine.“

Asemenea am aflatu in bibliotec'a contelui Samuile Teleki din Tërgulu-Muresiulu o brosiura tiparita cu litere latine de nemuritoriulu George Lazar la a. 1806 avendu titulu: Versury de laude in limb'a Dako-Romaneaske. 40. 7 pagine.

Cu acést'a ocaziune implinescu o placuta detoria, domnule presiedinte, amintindu aci numele mai multoru onorabile persóne din Ungari'a si Transilvani'a, cari in semnu de stima, ce póta pentru Academi'a romana, au oferitu pentru bibliotec'a societatii mai multe documente si carti vechi. A- nume :

Dlu Colomanu Thály, membrulu Academiei din Pesta, transpune 9 acte diplomatice, scrisori de ale principiloru romani din secolulu alu XVIII-lea, copiate de D-sa din arhivele statulu si din archiv'a familiei conte Karolyi.

Prea Santi'a S'a D-lu Canonicu Paulu Vela din Oradea donéza Academiei oper'a lui Laurentiu Topeltinu: Origines et ocasus Transilvanorum: 1762.

D-lu Nicolae Corchesiu, maioru in Campeni, oferesce unu „Acahist“ romanescu tiparitu de invetiutulu Samuile Clain cu litere latine in Sibiiu la a. 1801. Carte fórtè rara si multu cautata, care contine la inceputu si unu tractatu de ortografia romana.

Totu d-lu Corchesiu avú bunatatea a'mi predá trei documente interesante pentru istori'a aniloru 1848 si 1849, intre cari este si Descrierea stralucitei victorii de la Fantanele, ce au raportatu-o Romanii in 5 Iuliu 1849 supt conducerea d-sale.

In fine d-lu Stefanu Cacoveanu din Blasiu unu esemplacu din Supplex libellus Valachorum Transilvaniae 1791.

Aceste suntu pe scurtu, d-le presiedinte, de o parte lucrurile, de alta parte rezultatele misiunii, cu care a'ti binevoitu a me onora in sesiunea anului 1878.

VI.

Nu potu incheia acest'a dare de séma fara de a me aretá fórtè simtitoru Pre Santiei Sale ilustrulu episcopu Mihaiu Paveln din Oradea, care cu deosebita amabilitate a intempinatu misiunea Academiei punendu'mi la dispositiune tóte manuscrisele si documentele bibliotecii de acolo.

Asemenea sum profundu recunoscetoriu d-lui directoru alu Archiveloru Statulu dr. Iuliu Pauler, d-loru W. Fraknoi Alexandru Szilágyi si Carol Szabo, d-lui barou Dóry si d-lui conte alu natiunii sasesci Fr. Wächter — pentru bunavointi'a, cu care 'mi au inlesnit scrutarea archiveloru si biblioteceloru de peste Carpati.

Esprimendu onorabilei Academii in genere si domniei Vóstre in particularu sentimentele mele de gratitudine pentru miolócele votate in interessulu acestei misiuni, amu onóre a inainta aici intréga colectiunea facuta in timpulu acest'a in numeru de 38 volumuri manuscrise, unulu fotografatu, doue tablouri vechi in oleiu, mai multe portrete, deseme si facsimile impreuna cu trei copie de pe medalí'a lui Horia.

Bine-voiti ve rogu, domnule presiedinte, a primí asecurarile respectuosei mele stime si devotiuni.

Bucuresci, 16 Martiu 1880.

Nic. Densusianu.“

Conferintiele domnului Xenopolu.

Domnulu Xenopolu profesoru la universitatea din Iasi a tiente in dilele trecute la ateneulu romanu din Bucuresci trei conferintie fórtè interesante, in care a studiatu starea actuala a Romaniloru din punctulu de vedere atátu economic-socialu câtu si politicu. Regretamu, că spatiulu fóei nóstre nu ne permite a da cetitoriloru nostri aceste conferintie in tóta estensiunea loru. Suntemu constrinsi a-ne margini la unu simplu estrasu.

Subiectulu primei conferintie a d-lui Xenopolu a fostu „Agricultur'a si comerçiuulu.“

D-lu conferentiaru si incepe conferintia s'a prin o succincta descriere topografica, si fisica a frumosulu pamentu romanescu. Concluziunea acestei descrieri este, că Romani'a este o tíera bogata. Este o tíera care prin minunatele ei bogatii a pusu in mirare pre toti strainii, cati au visitat'o, si cari i atrage si i lipesce de ugerile sale manóse, astfelu in câtu dragalasiulu cantecu alu Bucuresciloru :

Dambovitia apa dulce

Cine bea nu se mai duce

se póte aplica cu dreptu cuventu la tíer'a intréga.

Trecendu apoi dela tíera la poporulu ce locuesce acést'a bogata tíera, constata o privelisce fórtè pucinu imbuturátore. Pretutindini nu se vede de câtu saracia si miseria. Se intielege de sine, că miseri'a si saraci'a esista si in alte tieri si inca chiaru mai desbracata decâtu in Romani'a. Deosebirea este numai aceea, că alaturi cu aceea miseria si óre cum cá pentru a-i tienne curpen'a stau acolo niscá averi uriasie, care compenséza pentru tíera lipsele unei clase; si apoi ea se concentréza in orasie pëna candu la campu domnesce buna starea si imbelsiugarea. la romani din contra gradulu avutiei este cu multu mai inferioru si miseri'a nu locuesce numai in orasie alaturea cu palatele, ci se cobóra pëna in colib'a si bordeiulu saténului. Dér' se lasamu aci mai bine pe d-lu conferentiaru se vorbésca :

„Este greu, onoratu auditoriu, se ne facemu o idea lamurita de miseri'a, in care traiesce stilpulu natiunii, acela ce ne intretiene pe toti: tieranulu romanu. Apesatu de dari, esplotatu de proprietariu si de arendasiu, asupritu de administratiu, elu isi vinde munc'a pe mai multi ani înainte pentru bani, pe care ii rapesce camatarulu evreu (scusati d-loru, déca in acestu momentu amu in vedere mai multu partea nenorocita de dincolo de Milcovu, de câtu aceea mai fericita de dincóce de elu); elu se hranesce totu anulu numai cu mamaliga, pe care e fericitu candu póte s'o introduca in stomachulu seu calda si insocita de ceva udatura; peste dens'a tórna óle de rachiu pentru a o puté mistui, ceea ce'lu ruinéza fisicu si moralu. Vedeti unde va vre-o ingrijire estetica pentru multiamirea simtiementulu frumosulu? Hain'a lui este numai unu invelisiu pentru corpulu seu, care se'lu ferésca de arsi't'a sórelui in timpulu verii, de musicarea gerului in vremea iernei si, lucru mai tristu, domniloru, este că pëna si femeia sateanulu pare a fi uitatu, că este femeia si cá trebuie se domnésca asupra barbatulu priu farmecu si cochetarii. Unde se mai vedu frumósele gateli, ce impodobiau odinóra pe femeia romana si care au inspiratu cantecele poetiloru nostri ?

In locu de a'si tiese hainele loru serbatoresci, femeile esu la campu impreuna cu sotii loru, muncescu deavalma cu densii pentru a castigá bani, pe cari se'i cheltúiesca la carciuma séu se'si platésca birulu către ocarmuire. Sciu onoratu auditoriu, ca descrierea mea nu se lovesce pretutindeni si ca pe la Campulu-Lungu séu la Hangu mai intalnimu inca tierani si tierance din tipulu celu vechiu. Dér' acolo este muntele si sciti domni'a vóstra, cá muntii betrani adapostescu in pólele loru mai lungu timpu obiceiurile si apucaturile betranesci.

Cum se face, onoratu auditoriu, cá intr'o tíera atátu de bogata se traiesca unu poporu atátu de saracu ?

Agricultur'a este singur'a productiune reala si de valóre a tierii nóstre. Tóte avutiile, ce se vedu la noi au esitu directu séu indirectu din pamentu, de aceea, domniloru, candu se facu grane si se vendu bine, tíer'a e in imbelsiugare, candu nu se facu, pretiurile suntu jóse si tíer'a suferu de lipsa.

Ce felu de producte tramite tíera nóstra pe pietiele straine? producte brute: cereale, lana, vite, piei si altele de acelasiu felu, pentru producerea carora, asia cum ea se face la noi mai cu séma, nu intrebuintéza de câtu munca bruta, adica d'aceea careia nu'i trebuie mai nici o silintia intelectualu si se multiamesce cu osteneal'a fisica unita cu pucina rutina.

Munc'a acést'a, fiindu celu mai josu soi de munca omenésca, trebuie se fia cea mai reu platita. Intr'adeveru se ne gandimu, câtu trebuie se muncesca agricultorulu nostru pentru a vedé in hambarele lui câte-va chile de grau séu de porumbu? aratura in doue rénduri, semanatu, grapatu, strinsulu, caratulu, batutulu si venturatulu ii ocupa cea mai mare parte a anulu de dimineati'a pëna sér'a si adese ori timpulu neprintiosu, grindin'a séu nesatiósa lacusta inghite munc'a s'a, lasandu desperarea in loculu iei.

Sé ne gandimu cum muncesce unu poporu industrialu; cu multu mai puçina osteneala, pentru ca este mai multu in-

telectuala de câtu física si fiindu multu mai fina, mai greu de invetiati este si mai multu platita. Câte chile!) de grâu nu suntu ôre cuprinse într'unu ciasornicu de Geneva? Sute de tierani au trebuitu se asude luni întregi pe brazda pentru a produce o valôre, pe care ciasornicarulu svitieranu o face in puține dile la umbra si adăpostu. Adesea o dama eleganta din societatea noastră pôrta in pôlele rochiei sale 50 de banitii de grâu, la degetulu inelaru o cătime egala de banitii de porumbu si in urechi une-ori — unu tamaslicu întregu de vite. Tôta munc'a tierii nôstre este data in schimbu pentru o portiune fôrte mica din munc'a altoru tieri. Unu districtu întregu alu nostru platesce munc'a cător-va modiste din Paris, unu altulu aceea a cător-va fabricanti de feru din Angli'a. Se întempla la noi ceea ce se întemplă cu vr'o 500 de ani înainte in Angli'a. Unu scriitoriu englezu din acele timpuri satirisa tier'a lui prin cuvintele următore: vindemu flamandiloru pelea vulpei pentru unu fartiug si cumperamu inapoi cöd'a ei pentru unu schilling.

Acést'a se aplica in tocmai la noi, cu deosebire numai, că pe candu in Anglia acést'a stare era asia cu o jumetate de mie de ani mai nainte, noi staruimu a remané in ea in plinu secolulu alu XIX-le. Starea de inapoiere a tierii nôstre facia cu celelalte tieri europene va reesi fôrte bine, deca vomu asemena comerciulu nostru esterioru cu acela alu altoru state mici ale Europei. Reducându poporati'a tuturoru la 5,000,000 si prefacându in analogia cifrele comerciului loru gasimu, pentru ur. tieri următorele cifre: Svitiera, 2,000,000,000; Belgia 1,000,000,000; Suedi'a 500,000,000 Danemarca, 500,000,000; Norvegia. 206,000,000; Romania, 180,000,000.

(Va urmá.)

Garibaldi a adresatu diarului „Intransigent“ din Paris următoria telegrama:

„Prea iubittii mei Rochefort si Blanqui! Amintirea vóstra amicala m'a facutu se me simtiu fôrte fericitu. Amicitia adeveratiloru reprezentanti ai dreptului omenirii are pentru mine o valôre imensa, si adeverirea ei in impregiurarile critice, in care se afla nenorocita mea patria, a fostu unu balsamu pentru anim'a mea. Starea de miseria, in care se afla Itali'a, nu se mai pôte suporta. A revedé poporulu vitézu de la Paris, pe care 'lu adorezu cu idolatria, ar' fi cea mai mare bucuria a mea, si desi infirmu, totusi nu perdu speranti'a, da me afla într'o di in midiuloculu lui.

Salutati din parte-mi pe republicanii cei mai alesi, pe cari 'i reprezentati cu atâta demnitate.

Pentru tôta viéti'a alu vostru supusu.

Garibaldi.

Diverse.

[Apelu.] La gimnasiulu din Giurgiu inependu a se forma o biblioteca, subscrisulu vine mai anteu a aduce multiamirile sale generosiloru donatori, cari s'au grabitu a 'i oferi cãrti si diare pentru unu scopu atâtu de nobilu si folositoriu. Dér' fiindu de mare necesitate, cá bibliotec'a gimnasiului se fia totu deodata in curentulu miscarei literare si sciintifice din tier'a, subscrisulu in facia complectei lipse, in care se afla gimnasiulu, spre a 'si inavuti bibliotec'a, crede folositoriu a face apelu la nobilele sentimente ale d-loru autori si jurnalisti din Romani'a, cá din opêrile si diarele, ce voru tipari, se bine voiesca a tramite macaru câte un exemplaru pentru acést'a biblioteca, destinata a fi pusu la dispositiunea tuturor ômeniloru de sciintia.

Tôte organele de publicitate snnt rugate a reproduce acestu apelu. N. Droc-Barciauu Directorulu gimnasiului din Giurgiu.

(Aniversarea 103-lea a decapitarii lui Grigore Ghica) gloriosului f. Domnu alu Moldovei, care a fostu supusu mortii, pentru că s'a impotrivotu la desmembrarea tierii sale (rapirea Bucovinei in an. 1777), s'a serbatu cu tôta pietatea, facundu-se o panahida pe momentulu ridicatu in loculu, unde a caditu capulu Domnului martiru.

(Unu nou incendiu.) — Mari desastre au causatu incendiurile anulu aceste in Romani'a. Palatulu administrativu din Iasi, Focsiani, Odobesci, Pungesci etc., au fostu pe rindu prad'a flacariloru, dice Resboinulu. Acum o noua calamitate de aceeași natura s'a ivitu. Orasielulu Tergu-Ocna din judetiulu Bacau a luat focu alaltaieri. 1 Oct. au arsu, se dice, vre-o 70 de case. Pagubele sunt enorme. Caritatea publica este chiamata

si de rindulu acést'a sè stérge lacriméle si sè aline suferintiele victimelor teribilalului elementu.

(Virfurile Carpatiloru.) — Pionul séu Ciahlul (j. Neamtii) are o inaltime de 2750 m. si e totdeauna cu zapada — Buceciul e inaltu de 2650 m; — Parigul (Gorj) 2587 m; — Piatra (Prahova) 2255 m; — Virfulu Craiului (Muscicelu) 2180 m; — Ciurucu (Putna) 2174 m; — Tutana (Argesiu) 2079 m; — Raraul (Suciava) 2008.

(Monumentu pentru Virgiliu.) In Septembrie 1882 voru fi 1900 de ani de candu a moritu Virgiliu, care dupa cum se scie era nascutu in Mantua. Locuitorii din Mantua au de gandu se deschida o subscriptiune si adeca nunumai in Itali'a ci in tôte centrurile întregi lumi civilizate, pentru că se se radice marelui poetu unu grandiosu monumentu.

(Unu advocatu consciintiosu.) De curendu a muritu in Milanu unu advocatu, care a lasatu tôta averea sa cea fôrte insemnata spitaulului de nebuni de acolo. Legatulu l'a insemnatu cu titulu: „Restitutioe“ (reinapoiare). In testamentu explica acést'a denumire dicendu, cá si-a tienutu de datorinti'a s'a, se reintórca banii erasi primitiviloru loru proprietari, deórece elu nu pôte se declare decátu de nebuni pe toti acei ómeni, cari 'si risipescu banii cu procese inaintea tribunaleloru si carora are de a multiami averea s'a. — Reposatulu — Ddiu se lu erte — a fostu omu totu atâtu de consciintiosu, pe câtu si omu de spiritu.

(Casu de mórte.) Concetatiunulu si amiculu nostru Dr. Petru Cioranu a fostu adencu isbitu dilele aceste prin grabnic'a mórte a celui mai micu frate alu seu Emanoilu Cioranu. fostu ingineru alu drumuriloru ferate romane, întemplata la 4 Octobree in urm'a unei scurte suferintie, in etate abia de 27 de ani. Amu voi, cá regretele unanime cauzate in mediuloculu nostru prin acestu neasteptatu evenimentu se pôta consolă in parte celu pucinu pe obidat'a s'a familia pentru irreperabil'a perdere, ce incereã. Inmormentarea reposatului avù locu in 5 Octobree la 3 ôre dupa amédu in cimiteriulu bisericei S. Haralambie in Galati. Fia-i tierin'a usióra si aducerea aminte bine cuventata.

[† Rosalia Ielen] socia d. Ioanu Popu, mam'a Elisei si socr'a d. Ioanu Coceanu, in etate de 45 ani inca trecù la cele eterne in 14 Oct. a. c. Fia-i întieren'a usióra!

[Statistic'e cailoru in Germania] este dupa cumu ne spune „Landwehr-Zeitung“ dela 3 Octobree următoria: In Rusi'a se vinu 9.2 cai la 100 de locuitori; in Meklenburg 15.17; in Elsatia 8.8; in Bavari'e 7.3; in Saxonii'a 4.5; in Württemberg 5.3; in marele ducatu Baden 4.8; in Hess'a 5.3. Proportiunea de midioculu este deci in tôta Germani'a de 8.2 cai la 100 de locuitori. Avuti'a de cai in Germani'a de nordu are cu atâtu mai mare insemnate din punctu de vedere militar, cu câtu rasele ce esista aci sunt mai apte pentru servitiulu de campania, de câtu cele din Germani'a sudica. Ce se atinge de pretiurile, cu cari s'au platitu caii de remonta in anulu acést'a, ele s'au urcatu in terminu de midioculu la 655 de marci in Prusi'a, la 900 in Saxonii'a si chiaru la 966 de marci in Württembergu. Numerulu cailoru cumperati pentru armata in anulu acést'a se urca la 7603.

Sciri ultime.

Vien'a 18 Oct. Se anuncia din Catarro, „Cor. Pol.“, cá acolo increderea in o predare pacinica séu celu pucinu grabnica a Dulcignei se afla tare sguduita. Se spune, cá Bedry Bey, comisariulu turcescu la intalnirea ce a avut'o in 17 Oct. in Rjeca cu Nica Matanovici comisariulu montenegrênu ar' fi facutu predarea Dulcignei dependenta de nisce conditiuni neprevédute; astfelu cá in Cattaro era latita faim'a, cá s'a datu ordine comisariului montenegrênu se rupa pertractarile. Ministrulu-residentu rusescu in Cettinje Ioinin, care venise la Cattaro se confereze cu comandantele escadrei rusesci Kremer a primitu dela guvernulu seu ordinu telegraficu se-se întórca immediatu la Cettinje. De asemenea s'a intorsu astadi la Cettinje si ministrulu-residentu francesu Montasgon.

Cu 1 Octobree st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu pe ultimulu cuartalu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei nôstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 30 Septembrie st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu renoi de cu vreme, pentru cá diuariulu se li se pôta tramite regulatu.

Domnii noi abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru esactu, aratandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Pretiuulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiova: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiova.

Nr. 238/1880.

Concursu.

Pe temeulu decisiunei luate de cátra adunarea generala a Asociatiunei transilvane, tienuta la Turda in Augustu a. c., se publica prin acést'a concursu pentru celu mai bunu comentariu alu legei comunale de la anulu 1879 cu terminu pëna la 1 Maiu st. n. 1881.

Premiulu destinatu de cátra adunarea generala pentru acelu comentariu este de 150 fl. v. a.

Operatulu trebuie se fia compusu in limb'a romanésca, stilu usioru de intielesu, in care totusi precisiunea terminiloru juridici se fia respectata cu rigore; totu-odata inse si esplicati acei termini asia, încátu poporulu cu mintea s'a naturala se ii precëpa fara multa greutate.

Paragrafi se fia esplicati unulu câte unulu, aratandu inse si legatur'a firésca intre acele parti a le legei, cari nu potu fi intielese una fara de alt'a. Operatulu întregu, tiparitu in formatu octavu Nr. 6 cu litere cicero, are se dè impreuna cu legea tradusa, 7—8 côle.

Manuscriptele se voru transpune pëna la terminulu aretatu mai in susu, pe langa o scrisóre sigilata, in laintrulu careia va fi numele si connumele autorului, ér' de-asupra unu motto conformu usului introdusu la tôte concursese literarie.

Manuscriptele intrate dupa terminu nu voru fi luate in consideratiune.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane-

Sibiu, 18. Septembrie 1880.

Bologá.

G. Baritiu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 15 Octobree st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	107.15	Imprumutulu cu premiu ung.	108.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare	122.—	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.90
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emisiune)	80.50	Rent'a de harthia aust.	71.40
dto. (II-a emisiune)	96.50	„ de argintu „	72.70
dto. (III-a emisiune)	83.75	„ de auru „	86.45
Bonuri rurale ungare	95.25	Losurile din 1860	129.—
dto. cu cl. de sortare	94.—	Actiunile banicei austro-ungare	818.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.50	„ banicei de creditu ungare	247.50
dto. cu cl. de sortare	92.—	„ banicei de creditu austriace	282.50
Bonuri rurale transilvane	93.75	Argintulu in marfuri	—
„ croato-slav.	94.50	Galbini imperatesci	5.63
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.75	Napoleond'ori	9.39
		Marci 100 imp. germ.	58.15
		Londr'a	118.—

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gótt si fiu Henriou.

¹⁾ O chila face preste siepte galette de ale nôstre.